

I::G::M::A::A::U::



MASONERIA UNIVERSALĂ
MAREA LOJA NAȚIONALĂ DIN ROMÂNIA

R::L:: „Ernest Renan” Nr. 417 Or:: Sibiu



R::F:: Gheorghe BICHICEAN
18 februarie 6017 A::L::, Or:: Sibiu

**JEAN NICOLAS MĂNESCU ȘI ALEXANDRU VAIDA
VOEVOD - IN MEMORIAM**

JEAN NICOLAS MANESCU

(3 august 1927, Paris - 17 ianuarie 1999, București)

„A plecat dintre noi copleșit de durerile fizice și de amărăciunile unei vieți de la care nu primise răsplăți pe potriva însușirilor sale și mai cu seamă în raport cu ceea ce se simțea în stare să dea societății. Marea lui erudiție era însoțită de o foarte vie forță de creație, făcând din el un specialist desăvârșit și un creator de puternică originalitate, care știa să se supună legilor severe ale heraldicii pentru a le folosi cât mai complet. Rămânem sărăciți de mintea strălucită care *tocmai acum* ne trebuia.”

Ștefan Gorovei

Jean Nicolas Mănescu s-a născut la Paris, în 3 august 1927, fiul lui Nicolas Mănescu și al Nicolei Piperescu, căsătorit cu Hélène Paraschiva.

Licențiat în istorie, pictor heraldist pe sticlă, el a fost unul dintre fondatorii și, timp de peste 25 de ani, secretar, apoi secretar general al Comisiei de Heraldică,

genealogie și sigilografie înființat într-o perioadă apropiată de cea în care a fost fondat și Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” și acum atașat Academiei Române.

Interesat în mod special de emblemele naționale ale României și ale altor națiuni din Europa Orientală, Jean Nicolas Mănescu a publicat numeroase studii în volumele Congreselor internaționale din Viena 1970 (*Zur Geschichte des Landeswappen von Siebenbürgen*), Londra 1976 (*Contributions héraldiques à l'histoire des sociétés secrètes*), Madrid 1982 (*Eléments d'héraldique roumaine dans l'armorial russe*) și Helsinki 1984 (*Das Oswaldssymbol in der Wappentierwelt Osteuropas*). A mai publicat, singur sau în colaborare, numeroase articole despre armoiries Principatelor Române în diverse reviste istorice și arhivistice din România.

Cu ocazia Adunării de la Caceres, în 1991 Jean Nicolas Mănescu a fost admis membru asociat al Institutului Internațional de Heraldică. În 1997 a primit titlul de academician la Rothenburg, fotoliul nr. 52.

A fost membru al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, ca secretar general. Iată componența Consiliului Național de Heraldică și Genealogie: Acad. DAN BERINDEI (președinte), PAUL CERNOVODEANU (vicepreședinte), MARIA DOGARU (vicepreședinte), **JEAN NICOLAS MANESCU** (secretar general)

În Consiliul de Heraldică și Genealogie din Iași a fost ales ca președinte ȘTEFAN S. GOROVEI (președinte)

București, 29 decembrie 1998

Adunarea Generală, întrunită la 9 mai 1998 în cadrul celui de-al IX-lea Congres de Genealogie și Heraldică de la Iași, a adoptat statutele și a desemnat organele de conducere și control ale Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, conform prevederilor statutare.

Consiliul Științific are următoarea alcătuire (în *italice*, numele celor care compun Comitetul Director): Ștefan Andreescu, Dan Cernovodeanu, *Paul Cernovodeanu* (președintele Institutului), Mircea Ciubotaru, Maria Dogaru, Ioan Drăgan, Nicolae Edroiu, *Ștefan S. Gorovei* (administrator - delegat / vicepreședinte), Constantin Ittu, ***Jean Nicolas Mănescu***, Ioan Aurel Pop, Adrian Andrei Rusu, Mihai Dim. Sturdza, *Maria Magdalena Székely*, Silviu Tabac, *Mihai-Răzvan Ungureanu*, *Petronel Zahariuc*. Din Comisia de Cenzori fac parte: Vasile Docea, Marcel Lutic și Silviu Văcaru.

Despre Stema României

În decembrie 1989 heraldiștii au fost întrebați cu privire la Stema nouă a României. Au dat atunci un răspuns care, probabil, nu a plăcut. În septembrie 1990, a fost depus pe biroul Camerei Deputaților, de către, deputatul Nae Bedros, „Proiectul de lege pentru fixarea stemei României”, proiect elaborat de heraldiști. ***Acest proiect aparține heraldistului Jean-Nicolas Mănescu, secretar (1971), secretar general (1989) al Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a***

Institutului de Istorie „N. Iorga”, membru asociat (1992)—al Academiei Internaționale de Heraldică.

Problema stemei României are istoria sa, regăsită într-un proiect elaborat în perioada 1975-1990. S-a pornit de la moștenirea heraldică a stemei României, la care s-au adus modificările necesare și suficiente.

Din stema din 1921 au fost eliminate însemnele regalității, căutând a se elabora o stemă neutră din punct de vedere politic, deci *Stema de Stat*. Cu toate acestea, proiectul nu a plăcut unora, probabil datorită existenței unui element heraldic a cărui semnificație a fost și este în continuare, necunoscut sau greșit înțeles: *Coroana de Oțel a Independenței României*.

Deci, Stema României:

(1) O acvilă de aur cu zborul în jos, cu ciocul și ghearele roșii, ținând în cioc o cruce latină de aur cu extremitățile lățite și piciorul ascuțit și purtând însemnele suveranității: *pe cap Coroana de Oțel a Independenței*, în gheara dreaptă spada și în cea stângă buzduganul Marii Uniri - este Acvila României, ***simbolul heraldic unitar al Statului român***.

(2) Acvila poartă pe piept un scut împărțit în șase cartiere - ***însemnele provinciilor istorice*** -, despicat de două ori și tăiat o dată, cuprinzând:

a) în primul cartier, sus în dreapta, în câmp albastru, o acvilă de aur, cu zborul în jos, cu ciocul și ghearele roșii, ținând în cioc o cruce latină de aur, însoțită de un soare de aur, sus în dreapta și de o semilună crai-nou, sus în stângă - *armele Țării Românești*.

b) în al doilea cartier, sus la mijloc, în câmp roșu, un cap de bour de aur, însoțit de o stea de aur, sus între coarne, de o roză heraldică de argint cu stigmat de aur, jos în dreapta și de o semilună contumată de argint, jos în stânga - *armele Moldovei*.

c) în al treilea cartier, sus în stânga, tăiat printr-un brâu roșu îngust, sus în câmp albastru, o acvilă neagră, având ciocul de aur și limba roșie și ieșind din brâu despărțitor, însoțită de un soare de aur, sus în dreapta și de o semilună crai-nou de argint, sus în stânga; jos în câmp de aur, șapte turnuri crenelate și donjonate roșii, cu poartă și câte două ferestre negre, așezate pe două rânduri, respectiv, 4 și 3 - *armele Transilvaniei*.

d) în al patrulea cartier, jos în dreapta, în câmp roșu, un leu încoronat, ieșind dintr-o coroană și însoțit la dreapta de o stea cu șase raze, totul de aur - *armele Olteniei*.

e) în al cincilea cartier, jos în mijloc, în câmp albastru, doi delfini de aur, față în față, cu capetele în jos - *armele Dobrogei*.

f) în al șaselea cartier, jos în stânga, în câmp roșu, un leu de aur, ieșind dintr-un pod cu două deschideri, de asemenea, de aur, peste valuri de argint - *armele Banatului*.

Aceasta este descrierea în limbaj heraldic al acestui proiect.

Deci: stema României are două componente

(I) un însemn, heraldic **unitar** al Statului român și

(II) un însemn al **provinciilor** istorice (cuprinse în scutul de pe pieptul Acvilei României).

(Apud Constantin Ștefănescu, membru al Comisiei de Heraldică)



Controverse

Din proprie inițiativă, în anul 1990 Victor Dima a înaintat Comisiei guvernamentale însărcinată cu elaborarea noii steme un proiect, care a fost aprobat cu majoritate de voturi la data de 19.11.1990.

Dintre cei care au votat pentru menționăm pe: academician Dinu C. Giurescu, gen. Ion Munteanu, director la acea vreme al Arhivelor Naționale, col. Alexandru Savu, directorul de atunci al Muzeului Militar Național și specialiști renumiți în heraldică și genealogie precum *Jean-Nicolas Mănescu* și *Octavian Iliescu*.

S-au opus proiectului, pe motiv că acvila era „încoronată”, academician Răzvan Teodorescu și Maria Dogaru, specialist în sigilografie din cadrul Arhivelor Statului care, la rândul său, prezentase un proiect, respins de comisie.

Proiectul fost stopat la Cotroceni, unde era, pe atunci, o mare teamă de eventuala revenire a monarhiei. S-a interpretat greșit semnificația acestui simbol heraldic, fie din neștiință, fie din rea intenție sau poate că se preconiza ca România să nu mai fie suverană și independentă în deciziile majore care urmau a fi adoptate. Până în anul 1992, când mi s-a comandat de către Parlamentul României realizarea unui nou proiect de stemă, fără coroană, macheta grafică a zăcut în biroul consilierului prezidențial de atunci, gen. Ioan Talpeș. În mai puțin de două săptămâni a trebuit să realizez trei variante color și varianta definitivă cu alte trei anexe: două variante alb-negru și proiectul sigiliului de stat.

I s-a contestat calitatea de autor al machetelor grafice ale stemei României și sigiliului Statului, cu toate drepturile care decurg din această calitate.

(Victor Dima, *Creatorul stemei României*, fără drepturi de autor)

DA

OXIVIAN ILIESCU

Iliescu

DINU C. GIURESCU

Dinu C. Giurescu

MIRICA SMARANDA

Smiranda

Colonel

ALEXANDRU SAVU

col. Savu

JEAN N. MĂNESCU

J. Manescu

CONSTANTIN PREDĂ

MARIA DOGARU

FLORICEL MARINESCU

Floricelescu

CONSTANTIN PREDĂ

Const. Preda

General

ION MUNTEANU

I. Munteanu

RAZVAN TEODORESCU

Colonel
I. MORARIU

Col. Morariu

VICTOR DIMA

Autorul machetei grafice

Victor Dima

19. XI 1990

ALEXANDRU VAIDA VOEVOD

(27 februarie 1872, Olpret – 19 martie 1950, Sibiu)

Alexandru Vaida Voevod s-a născut la 27 februarie 1872 în *Olpret* (Bobâlna), într-o familie românească veche și, se spune, bogată, înrudită fiind cu mari personalități politice și biseri-cești ale Transilvaniei. Alexandru a fost fiul lui Dionisie Vaida, participant la mișcarea națională a românilor transilvăneni.

A urmat școala primară la Cluj, liceul la Bistrița și Brașov, înscriindu-se apoi la Facultatea de Medicină din ca-drul Universității din Viena. La vârsta de douăzeci de ani s-a angajat în mișcarea națională alături de co-legii săi de la universitate.

În 1899, după terminarea studiilor medicale și obținerea doctoratului, a plecat la Karlsbad (Karlovy-Vary) unde a lucrat ca medic balneolog, practicând și medicina generală.



Contribuția lui Alexandru Vaida Voevod la înfăptuirea Unirii Transilvaniei cu România de la 1 Decembrie 1918 și la tratativele de pace de la Paris sunt recunoscute, activitatea sa fiind în multe momente decisivă, **asociat activității sale francmasonice**.

La 1 Decembrie 1918, Alexandru Vaida Voevod a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, unde cei 1228 de delegați aleși ai românilor „din Transilvania, Banat și Țara Ungurească” au votat Rezoluția Unirii care „decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România”. A fost membru al Consiliului Dirigent, calitate în care a contribuit la pregătirea unificării administrative cu Vechiul Regat al României, fiind ales unul dintre vicepreședinți și șeful Resortului de Externă și Presă.

Alexandru Vaida Voevod a făcut parte din „delegația de patru” ardeleni, alături de Vasile Goldiș, episcopii Iuliu Hossu și Miron Cristea, care au adus Rezoluția Unirii regelui Ferdinand I, pentru a fi ratificată.

La 1 decembrie 1919 noul guvern de coaliție numit și „al Blocului Parlamentar”, va fi format sub conducerea lui Alexandru Vaida Voevod, vicepreședinte al P.N.R., în timp ce Iuliu Maniu își păstra funcția de președinte al Consiliului Dirigent

În 1940, după semnarea Dictatului de la Viena, s-a refugiat la Sibiu. Evenimentele politice ulterioare sfârșitului celui de-al doilea război mondial, satelizarea României pe orbita Moscovei, instalarea dictaturii comuniste, au determinat ieșirea lui Vaida Voevod de pe scena politică. În ianuarie 1945 Alexandru Vaida Voevod a cedat arhiva sa pentru păstrare către „Astra” Sibiu, ea rămânând însă proprietatea familiei.

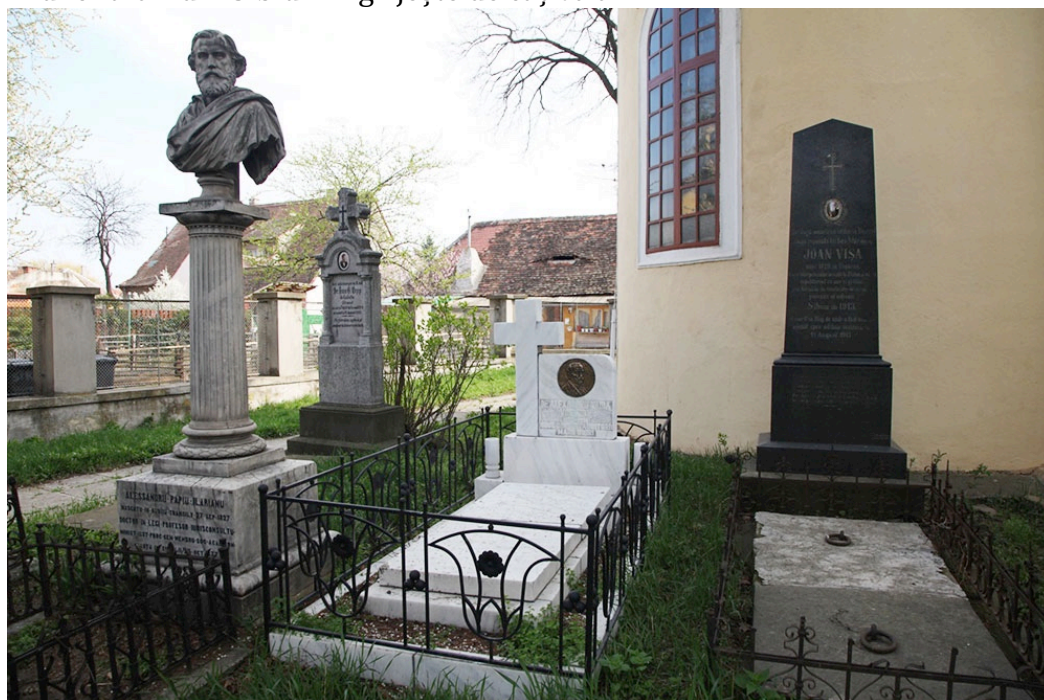
La 24 martie 1945, într-o sâmbătă noaptea, a fost arestat de autoritățile comuniste și anchetat. La percheziția domiciliului său au fost luate o serie de obiecte și documente. Eliberat din arest după câteva luni, unde datorită intervenției lui Iuliu Hațieganu avusese totuși parte de un tratament destul de corect, a fost ținut sub supraveghere, stabilindu-se în continuare domiciliu forțat în casa de la Sibiu, aflată pe strada Alexei Tolstoi nr. 26.

Aici și-a petrecut restul vieții, până la moarte, în anul 1950, la vârsta de 78 de ani. Din însemnările păstrate, se cunoaște că într-o zi rece a lunii februarie 1950, „după ce mâncase și fumase”, Alexandru Vaida Voevod se pregătea ca de obicei să continue scrierea memoriilor. S-a ridicat din fotoliu, s-a dus la geam, parcă să ia o gură de aer curat, dar s-a clătinat și s-a lăsat pe marginea biroului. Chemat de familie, profesorul dr. Marius Sturza, prieten din tinerețe al lui Vaida Voevod, a adus la consult și alți medici specialiști. Concluzia lor a fost că avea cancer în fază înaintată, cu metastaze, că sfârșitul era inevitabil.

La 19 martie 1950 Alexandru Vaida Voevod a murit. La înmormântare, foarte modestă, au asistat doar familia și câți-va prieteni apropiați. Trupul său, după vremelnice într-o criptă „de împrumut” din Cimitirul central din Sibiu, „pusă la dispoziție cu amabilitate de doamna Floașiu”, a fost mutat ulterior de copiii săi „în mod secret, într-o criptă din subsolul Capelei Catolice din același cimitir, unde a stat mulți ani neștiut de nimeni”.

După răsturnarea comunismului în țara noastră, la 8 octombrie 1991 Alexandru Vaida Voevod a fost reînhumat în micul cimitir al fostei biserici unite din Sibiu - Biserica dintre Brazi - alături de alți mari fii ai neamului românesc (George Barițiu, Al. Papiu Ilarian, dr. Ioan Rațiu). Preotul Mihai Sămărghișan și conferențiar universitar dr. Mihai Racovișan, președintele Asociației „Avram Iancu”, s-au angajat să facă această reparație morală și patriotică. Părintele Mihai Sămărghișan mi-a relatat: „Nimeni nu știa cu precizie unde este îngropat Alexandru Vaida Voevod, întrucât nu erau registre la administrația cimi-tirelor. Mi s-a spus că administratorul sas din anii '50 al cimitirului ar mai fi în viață și ne-ar putea spune unde este îngropat. După ce l-am găsit pe bătrânul administrator și am discutat cu el, mi-a explicat că trebuie să cobor pe scări în subsolul Capelei romano-catolice din Cimitirul Central din Sibiu, unde sunt 100 de nișe - morminte, toate cu tăbliță indicatoare. Mi-a mai spus că Vaida Voevod este înmormântat după zid în locul unde nu este tăbliță. Acolo vom găsi o cruce, semn după care ne vom da seama că este mormântul căutat. După ce am spart zidul și am deschis sicriul, la contactul cu oxigenul, a căzut cenușa. Am găsit crucea de lemn, despre care ne spusese administratorul. Am cumpărat un sicriu nou, am luat osemintele, am procedat la cele creștine pentru spălarea lor, am învelit sicriul în tricolor și l-am vegheat o noapte cu enoriașii. Am făcut slujba înmormântării și l-am înmormântat lângă biserica noastră, adică în curtea Bisericii dintre Brazi”.

Mormântul se află lângă zidul dinspre nord al „Bisericii dintre Brazi” din Sibiu, alături de cel al lui Alexandru Papiu Ilarian, mormânt pe care Asociația „Samuel von Brukenthal” din Sibiu îl îngrijește de câțiva ani.



Alexandru Vaida Voevod francmason: „în interesul României”

Între documentele care atestă activitatea de francmason a lui Alexandru Vaida Voevod în cadrul lojei „Ernest Renan” din Paris, pot fi menționate: „Carte d’identité maçonnique”, emisă de Marele Orient al Franței, Loja „Ernest Renan” Paris, pe numele lui Alexandru Vaida Voevod; o scrisoare adresată lui Vaida Voevod de către G. Peydavi de Tan-gères, Maestrul Venerabil al Lojii „Ernest Renan”, la 28 februarie 1928; o scrisoare în limba franceză, dactilografiată, semnată cu inițialele E. V., expediată din Tunis la 4 februarie 1924, avându-l ca destinatar pe Victor Sterea, trimisă în copie și lui Alexandru Vaida Voievod în calitatea sa de francmason; o lucrare intitulată „Istoria Francmasoneriei în România”, semnată de G. Pascu, profesor la Universitatea din Iași, în „Revue Internationale des Sociétés Secrètes”, nr. 3 din 1 februarie 1936, Paris; articole din ziarul „Curentul” și „Sfarmă piatră” (șpalturi) ale lui Alexandru Vaida Voevod, în care își prezintă și justifică activitatea ca francmason.

O sursă deosebit de bogată și lămuritoare o constituie documentele, caietele de însemnări și memoriile aflate în Fondul „Alexandru Vaida Voevod” la Direcția Județeană Sibiu a Arhivelor Naționale. Nu vom insista asupra tuturor acestor surse, dar considerăm necesar să subliniem existența a deja celebrei scrisori din 25 mai 1919, trimisă de Vaida Voevod lui Iuliu Maniu, precum și o serie de caiete de memorii și, desigur, notițele pe care le reproducem în totalitate, întrucât aduc elemente foarte clare cu privire la: 1) activitatea masonică a lui Alexandru Vaida Voevod în Loja „Ernest Renan” din Paris; 2) schim-barea de atitudine și distanțarea sa de francmaso-nerie în general și de cea din România în particular; 3) funcționarea lojilor masonice în România și activitatea de întărire a acestora prin inițierea unor personalități de marcă, în rândul cărora găsim nume ale unor oameni politici și militari, care confirmă surse până acum singulare care să îi recomande ca francmasoni (cazul generalului Traian Moșoiu, în documente cu privire la

ofițerii și generalii români francmasoni) sau nicio sursă; 4) activitatea Marii Loji Naționale din România prin „reconstrucția” lui Jean Pangal și, cu deosebit succes, de către prințul Valentin George Bibescu; 5) confruntarea în presă între Alexandru Vaida Voevod și Toma Petrescu.

În celebra scrisoare către Iuliu Maniu din mai 1919, Alexandru Vaida Voevod face precizările necesare:

„Două mari organizații stăpânesc omenirea și îmbrățișează tot rostogolul pământului: Biserica romano-catolică și francmasoneria. Lipsa unei serioase organizații francmasonice la noi are consecințe fatale. Am simțit în pertractările de la Conferința de Pace cum o putere nevăzută mi-a paralizat argumentele și logica faptelor expuse. Propaganda maghiară lucra tot timpul în Elveția, dibaci și intensiv împotriva noastră și prin... francmasonerie. Maghiarii, evreii și sașii își au lojele lor care sunt în strânsă legătură cu toate organizațiile mari din lume. Nu le putem controla dacă nu stăpânim și pe acest teren situația. De aceea am intrat în legătură cu francmasonii. Am negociat cu ei. Contactul și afilierea la Marea Lojă a Franței ne-ar putea permite să paralizăm prepotența francmasoneriei maghiare, evreiești și săsești în interiorul țării și să avem un sprijin puternic internațional... Pe încetul, i-am asimilat noi în organizația noastră pe străini, nu ei pe noi. În străinătate nu am mai fi ca un fel de semi-sălbatici, care nici măcar până la organizare francmasonică nu au evoluat. Ni s-ar deschide o mie de porți pe care altcum în veci pururi le vom găsi închise. Nu va coborî raiul pe pământ pentru noi, însă tot nu vom muri de atâtea ori cu dreptatea în mână (...)”

Inițierea în francmasonerie a șase dintre membri delegației ardeleni la Conferința de Pace de la Paris - Alexandru Vaida Voevod, Voicu Nițescu, Mihai Șerban, Gheorghe Crișan, Traian Vuia și Caius Brediceanu, a avut loc la 4 august 1919, ora 9 seara.

Am zis !